

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrtileta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gold. 20 kr., za četrtileta 1 gld. 15 kr.

V Ljubljani v sredo 25. oktobra 1871.

O b s e g: Vabilo k občnemu zboru c. k. kmetijske družbe v Ljubljani. — Nova postava o gozdnih oglednikih. — O vino-vrenji sploh. — O rezanici. — Imenik gospodarjev, kateri so iz letošnje državne podpore kupljene plemenne bike v povzdigo živinoreje na Kranjskem dobili. — Ultramontanizem in fevdalizem. — Telovadno in boriteljsko imeno-slovje. (Dalje.) — Mnogovrstne novice. — Dopisi. — Noviĉar.

Vabilo

k občnemu zboru

c. k. kmetijske družbe

v Ljubljani 22. novembra 1871.

(Zbor je v dvorani mestne hiše in se začne ob deveti uri dopoldne.)

Program obravnav:

1. Začetni govor predsednikov.
2. Opravilno sporoĉilo glavnega odbora.
3. Predlog druŹbenega raĉuna za leto 1870., pro-raĉuna za leto 1872. in pa druŹbenega inventara.
4. Poroĉilo in predlogi podruŹnic — in predlogi posamesnih druŹabnikov gledé na predpis §. 19. druŹ-benih pravil.
5. Poroĉilo o gospodarstvu na druŹbinem vrtu letošnjega leta.
6. Poroĉilo o druŹbini podkovni in Źivinozdravil-ski uĉilnici.
7. Predlog o napravi kmetijskega muzeja.
8. Poroĉilo o vpeljavi za našo deŹelo pripravnih mlatilnic.
9. Obravnava o vprašanji: kateri panj je za našo deŹelo najbolj?
10. Priznavanje ĉastnih diplom posebno pridnim sadje- in murborejcem.
11. Volitev 5 odbornikov v glavni odbor namesti po §. 22. druŹbinih pravil izstopivših.
12. Volitev ĉastnih in dopisovalnih druŹbenikov.

S tem zborom je zdruŹena tudi razstava novih kmetijskih mašin in kmetijskega orodja na druŹbenem vrtu na Poljanah. Ker se bode v tem zboru razsojevalo, kateri panj je najbolj primeren naši deŹeli, je Źeleti, da v zbor pridejo tudi vsi veljavniŹi ĉbelorejci.

Glavni obbor c. kr. kranjske kmetijske druŹbe.

V Ljubljani 21. oktobra 1871.

Gospodarske stvari.

Nova postava.

Gozdni oglednik (inšpektor).

Nektere deŹele imajo Źe, druge dobijo gozdnega oglednika (inšpektorja). Med temi je tudi Kranjska. Ker je to ĉisto nova naprava, naj povemo, kakoŹno

opravilo bode imel cesarski gozdni oglednik (Forstin-spektor).

Podroĉje (opravilstvo) gozdnega oglednika obsega v bistvenem to-le:

On mora ĉuvati, da se gozdna postava izpolnuje v vseh svojih razdelih; on mora gledati na stan goz-dov, spodbujati in poduĉevati v pospeŹevanje gozdo-reje, in mora v razvidu imeti preglede in izkaze, ki jih za to potrebujejo politične gosposke; on nareja na-kepe in izrekuje mnenja, ki se tiĉejo zadev gozdarstva, poslednjiĉ daje on svete o gozdarstvenih zadevah deŹelni vladi, ĉe jih ona zahteva.

Celi ĉas od pomladi do pozne jeseni mora on po navadi popotovati in bivati v raznih delih deŹele v ta namen, da ogleda na mestu stan, v katerem so gozdi. To redno popotovanje in bivanje v posamnih delih de-Źele se pa mora tako uravnati, da se gozdne naredbe, ki so v posamnih okrajih potrebne, polagoma napravijo, in se, ĉe je treba, pri poznejšem potovanji ogledajo, dopolnijo in popravijo.

Vsakokratni potni naĉrt se ima pa v glavni reĉi poprej predpotoŹiti deŹelni vladi v potrdbo ter se mora o vsakem potovanji in o bistvenih dogodkih in izidu tega potovanja poroĉevati deŹelni vladi. Ĉas, kedaj da gozdni oglednik v posamne okraje pride, se mora pra-viloma poprej naznaniti okrajnim glavarstvom in po njih obĉinam in veĉim gozdnim posestnikom.

Razen tega rednega (navadnega) potovanja pa utegne deŹelna vlada gozdnemu ogledniku Źe tudi ukazati vsaki ĉas, da se na pot podá v posebne namene.

Stroške za tako potovanje mora gozdni oglednik opravljati iz svoje letne popreĉne potnine ter nima za-htevati dalje odŹkodnine.

Za komisije v zadevah posamesnih posestnikov se sme gozdni oglednik le s privolitvijo deŹelnega pred-sednika rabiti in ne krateĉ svoje lastne sluŹbene dolŹnosti.

Gozdnega oglednika dolŹnost je, samostalne, z raz-logi podprte naklepe delati pri okrajnih glavarstvih, kakor tudi pri deŹelni vladi zastran takih naredb, ktere so krajnim razmeram primerne in pripravne, da se po njih izpeljuje gozdna postava in zagotovi in po-speŹi gozdoreja, ako ima imenovana politična gosposka naravno ali nenaravno vpliv na te naredbe.

Gozdni oglednik ima le tedaj ogledovati, kako se pri okrajnih glavarstvih opravi v gozdnih zadevah opravljajo, kedar se mu to od deŹelne vlade posebno naroĉi.

S pripomoĉjo in podporo krajnih moĉi, vzlasti Źu-panov, v deŹeli bivajoĉih gozdarjev, cesarskega za-klada, velicih posestnikov, obĉin ali drugih zasebnikov

naj se pozvejo tisti gozdi, zastran katerih je treba, kakor je to zaukazano v §§. 6. in 7. gozdne postave ali kakor veleva §. 19., posebnega ravnanja z gozdi zaradi njih lege na takih tleh, ki se rada razpršé, na strminah ali hudih vodah in na zgornjem kraju lesovja, kakor tudi zato, da se ubranijo plazovi, zvali skalovja ali zemlje, udrtiže, povodnji itd.

Tako isto naj se pri taci preiskavah (ogledih) na mestu pozvejo tisti gozdni deli, kjer se je gozd pokončal (§. 4. gozdne postave), kakor tudi tisti gozdni deli, kateri se morajo po §§. 2. in 3. gozdne postave zopet z lesom zasaditi ali na katerih se namerava ali se je že naredila kaka sprememba v obdelovanju gozda, za katero spremembo se more dobiti politična dovolitev.

Kar se tiče pogoždovanja, je treba pretehtati vse pomočke, po katerih se dá to storiti najbolj pripravno.

Ko se pozvedujejo ravnokar imenovane stvari, se mora ob enem po obravnavi, h kateri se pokličejo prizadeti lastniki, na podlagi dogovora, ali če se ta ne doseže, na podlagi od gozdnega oglednika nasvetovane politične razsodbe po poti pritožbe na višo gospósko ustanoviti določeno in posebno ravnanje z gozdi, oziroma pogoždovanje posamnih delov, ter se mora, kar je mogoče, s porabo domačih pomoči (županov, gozdarjev, gozdnih čuvajev itd.) izročiti čuvanje in izpeljava posebnim osebam, na koliko se dá to zediniti z njih drugimi dolžnostmi, in če se more to storiti z dovolitvijo dotičnih gospodarjev in predpostavljenih organov.

Na koliko čuvanje ne zahteva posebnih gozdnotehničnih vednosti, se utegne izročiti to tudi drugim javnim organom, žandarjem, cestnim pazivcem itd. s primernim podukom in zgori imenovanimi vtesnitvami.

Po nasvetu gozdnega oglednika se sme tudi drugim gozdarskim organom zaupati, da taka gozdna dela pozvejo in dalje svete stavijo. (Kon. prih.)

0 vinovrenji sploh.

V vsaki rastlini in v vsakem delu rastline najdemo poseben sok, kteremu sladkor (cuker) pravimo.

Ta sladkor pa ni v vsaki rastlini in tudi ne v vsakem delu rastline enak; razdeluje se v dve plemeni: 1) sladkor, kateri ni s kislino pomešan, kateri se nahaja v koreninah in deblih dreves, in kteremu trseni sladkor pravimo; 2) sladkor, kateri je s kislino pomešan, kateri se v vsacem zrelem sadju nahaja, posebno pa v grozdji, ako je dobro zrelo; zato ima imé grozdni sladkor. Ta grozdni sladkor lahko vsak spozná po okusu grozdja in mošta; njemu se imamo tudi zahvaliti, da vino dobiva tisto moč, katero imenujemo vinski cvet, kateri se med kipenjem vina iz sladkorja naredí. Potem lahko rečemo, da kipenje vina ni drugo kakor sprememba sladkorja v vinski cvet ali alkohol.

Čem sladkejši mošt imamo, tem boljšega in močnejšega vina smemo pričakovati.

Po prepričanju kemikarjev se grozdni sladkor ne spremeni samo v alkohol, temuč tudi v ogelno-kislogaz, čegar večina med vrenjem v zrak gré, in v glycerin, kateri v vinu ostane, in še v druge male drobce, katerih je prav malo.

Ako pogledamo, kdo to kipenje vina, to je, spremembo sladkorja v življenje kliče, vidimo, da malo, s prostim očesom nevidljivo rastlinsko seme, katero v zraku plava, in katero že med drozganjem v mošt pride, se z gnjilogaznimi deli mošta zedini in kipenje vina in spremembo sladkorja naredí.

Gorkota, ktera je vsaki rastlini v razvitek njen potrebna, je tudi temu semenu potrebna, da se pri ze-

dinjenji z gnjilogaznimi deli v moštu razvije. Skušnja je dokazala, da pri kipenji najboljše služi, ako je 16 do 20 stopinj gorkote, — pri manj kakor pri 8 in pri več kakor pri 24 stopinjah je kipenje nemogoče.

Kipenje vina je hitro ali bolj počasno; to je odvisno od mošta, ali je več ali manj sladkorja v njem.

Najbolj hitro bo vino vrelo, ako je 1 del sladkorja v 3 ali 4 delih vode. Ako je mošt prav sladek, bo počasi vrel, in ako ima prav malo sladkorja, kakor je to v slabih letih, bo tudi prav počasi vrel.

Lastnosti alkohola so: On je čist kot voda, gorí z višnjevo barvo, in če se ga malo preveč povžije, ima mamljivo moč. Ako ga je v vinu 10 do 12 odstotkov, zaduši kipenje, če tudi ni ves sladkor se spremenil. V poštem vinu, to je, v vinu, ki je samo na sebi, ne more biti več kot 12 odstotkov alkohola. Kar je več sladkorja, ostane nespremenjen in daje vinu prijeten sladek okus.

Ali ne samo to, da alkohol more kipenje ustaviti, ampak on daje tudi vinu stanovitnost. — Popolno včičeno vino, v kterem je 10 odstotkov alkohola, in do kterega vnanji zrak ne more, se ne bode nikdar zblodilo; ono je popolnoma stanovitno in pripravno, da se v steklenicah hrani. Nemogoče pa je slabeje vino s 5 do 6 odstotki alkohola v steklenicah hraniti.

Vrnimo se zdaj zopet na zgorej rečeno. Kakor smo videli, da malo rastlinsko seme, katero v zraku plava, veliko spremembo moštu naredí, tako je treba tudi vedeti, da ravno to seme še dalje more veliko spremembo z vinom narediti, ako vino pristopa vnanjega zraka obvarovano ni. Zatoraj moram vinorejcem posebno živo priporočati, naj vino z zaprtim kipenjem napravljajo.

Z zaprtim kipenjem dosežemo: 1) da škodljivo seme ne more več v dotiko z vinom priti, in tako bo vino obvarovano bolezní, na priliko, da kis ne postane; 2) ogeljnokislogaz ne more ves v zrak iti, marveč ostane ga več v vinu, kteremu prijeten okus daje; 3) če vino pri kipenji ni zaprto, gré z ogeljnokislogazom tudi alkohol, kakor gaz, v zrak, in potem dobimo slabejše vino, kakor bi sicer lahko bilo.

A. B. v Klosterneuburgu pri Dunaji.

0 rezanici.

Spisal Blažé Perníšek.

Da se mnogokrat prekratka rezanica daje konjem, to se je že dokazalo. Zarad griza vzlasti ondi marsikter konj propade, kjer imajo stroje (mašine) za rezanico le neprevidni hlapci v rokah, nihče jih pa ne nadzoruje pri tem delu.

Najbolj škoduje konjem prekratka rezanica, da se jim daje pomočena med deteljo ali drobom. Tako se polaga konjem zato, da se zrnje bolje zmelje med zobmi in da se bolj v slino povije. To je gotovo umno, toda le tačas, kedar rezanica ni prekratka. Če pa rezanica ni dosti dolga in se daje konjem z moko in otrobi, požre se čisto neprežvekana. V tem slučaju se zatlači v danki, tudi celó vže v kolkovem črevesu jako rada tako trdo, da jame žival gristi vsled tega, kar je zeló nevarno.

Lehko me vprašaš na to: kako dolga rezanica li smé biti, da ne škoduje v tem oziru?

Na to ti odgovorjam tako-le: Za prej imenovani namen naj bode rezanica vsaj pol do 3 četrti palca (cola) dolga. Vsakako je pa prekratka le četrt palca dolga.

Živinorejci! pazite tedaj tudi na to, da ne bodete zastonj skakali za pomočki, ako konja kljati začne, vsaj dobro veste, da „po toči zvoniti je prepozno“.

da se mu zemlja ne vgrezuje in ne ruši, da se njiva pred mrazom začuva itd., kar je gotovo silno potrebno, ako mu je drugače ljubo in drago, da mu te in enake nezgode ne uničijo njegovega s težkim trudom in velikimi stroški dovršenega dela. Da se pa vse to doseže, treba mu je po njivi narediti primerne razore ali razgone, po katerih se voda odceja in zemlja osušuje. To pa zopet ni tako lahko delo, kakor se znabiti marsikom dozdeva, kajti treba je k temu delu vajenega očesa in posebne previdnosti, predno se izvrši.

Ko je prostor za njivo odločen, dobro bode storil kmetovalec, ako si za-se in za hlapca, ki vodi konje, najpred s količki zaznamuje potezo, po kateri se ima potegniti brazda. Ako so razori umetno in primerno izpeljani, in ako se v spomladi iztrebi iz njih sneg in blato, ni se treba bati potem, da bi njiva še kako škodo trpela, od preobilne in škodljive vlage, pa tudi setev se bo na taki njivi potem tolikanj bolje in lepše obnesla. Prav za prav ne bi smelo nobenega polja biti, ki bi ne imelo svojih razorov.

Kolikor bolj je zemlja vezljiva in manj mokrote prepušča, kolikor več ima njiva pada in kolikor več se vode odteka, toliko več razorov mora imeti. Sploh naj se pomni, da je mnogo bolje, ako so trije razori odveč, nego en sam premalo. Kedar se razori delajo, naj se gleda posebno na to, da so kaj najbolj mogoče kratki, da se jim dá primeren pad in pa, da so na poprek (križema) in v locnati podobi izpeljani. Splošna vodila za napravo razorov se ne dadó na tanko določiti, kar se že iz tega lahko razume, da se brazda od brazde zeló razlikuje. Opomniti pa moram, da je koristno in potrebno, ako se pri jesenskem obdelovanju več razorov naredí in tudi nekoliko bolj previdno pri tem delu ravná.

Pri nekterih kmetijah imajo za napravo razorov tudi posebno orodje, a to ni ravno potrebno, ker se razori tudi s plugom, ki se iz leve na desno in iz desne na levo obračati, da, še bolje pa z močnim osipalnikom prav dobro izpeljati dajo, ako je le osipalnik tako narejen, da zemljo 12 do 14 palcev globoko zareže in prevrže. To se vé, da se izpeljava razorov ne sme vsakemu poljubnemu hlapcu prepuščati, kakor tudi to, da se razori naposled morajo še iztrebiti in lepo poravnati.

Nova postava.

Gozdni oglednik (inšpektor).

(Konec.)

Dolžnost gozdnega oglednika je: spodbujati in kar je mogoče pospeševati vse tiste naprave, ktere leže v področji županstev, kmetijskih družeb, gozdarskih uprav ali gozdnih posestnikov samih, in ktere naprave se gozdnemu ogledniku pri njegovem potnem opazovanju zdé, da so potrebne ali željá vredne v varstvo in povzdigo gozdoreje, — posebno v skupnih in občinskih gozdih. — Največa važnost pri tem pa leží v podbudivnem in podučnem vplivu na samodelavnost dotičnikov; pri tem naj mu pa bo vodilo previdnost sama na sebi in trdna volja pri iskanju in porabi vsake prilike. O izpeljavi taci naprav, naj si dá gozdni oglednik pošiljati včasih poročila od dotičnikov ali od oseb, katerim je to reč posebno naročil; in razen ustmenega občevanja o priliki potovanja naj tudi spodbuja po pismenem občevanju, ako se utegne pričakovati kateri uspeh.

Posebno pa si mora prizadevati gozdni oglednik pri svojem potovanju, da se postavijo potrebni gozdarski in logarski organi (osebe) za to, da se izpeljejo važne naredbe za gozdno oskrb v občinskih in privatnih gozdih, da se izpelje redno in trpežno gospodarjenje, da

se napravijo gospodarstveni načrti, da se redno izpelje kako več posekovanje, odkaže les v občinskih gozdih, da se kateri kraji pogozdijo, varujejo (prihranijo), ogradijo, da se napravijo gozdna pota, plavbe, drevesnice (drevesne šole), da se prideluje, nakupuje in prodaja seme in sadike, in enako tudi, da se gozd varuje.

V ta namen naj si gozdni oglednik kar more prizadeva, da občine in gozdni posestniki samostalno take organe postavijo, on naj osebe za to pripravne pridobi, dogovore naravná ali sproži.

Gozdni oglednik naj dalje opazuje razmere vžitka (pravice do gozdnih pridelkov), uravnava zemljiščnih bremen, ktera se je dovršila po zemljiščino-odveznem delovanju, nasledke te uravnave, ovire, če bi še ktere bile, in potrebne dopolnitve, da se polagoma ustanovijo proste lastninske razmere in posestva, ki so v gospodarstvenem oziru dobro vredjena. Posebno mora gozdni oglednik na to delati, da se naredé pogodbe v odvezo vredjenih služnosti, da se po njegovem sprevidnem vplivu na vživalce (upravičence), kakor tudi na dolžne (obtežence) ti začnó med seboj pobotovati, da se po zemljišnih menitvah in pogodbah naredé dobro zloženi, v gospodarstvenem oziru pripravno ležeči gozdni kosi, da se napravijo gospodarstveni načrti v gozdih, v katerih ima kdo vžitek (služnost).

Ravno tako morajo biti gozdnemu ogledniku poglavitna skrb občinski in skupni gozdi, da se v red spravi stan posesti, vpelje redna uprava (oskrbovanje) in kar je mogoče koristno gospodarjenje, kakor tudi, da se napravi v gozdih potrebna logarska služba (služba v varstvo gozdov).

Kar zadeva manjše gozde, naj si gozdni oglednik prizadeva, da se napravijo skupščine (družbe) v dosego namenov, ki se dajo doseči po poti skupščinski.

Gozdni oglednik mora poznati naprave za izpravljanje gozdnih pridelkov, ktere se nahajajo v posamnih okrajih; on si mora prizadevati, da se te naprave popravijo in da se odvrnejo kake nevarnosti, ktere bi utegnile iz teh naprav izvirati, da se, če je mogoče, naredé pravilne in stanovitne naprave za izpravljanje gozdnih pridelkov, po katerih se utegnejo gozdi trpežno do dobrega porabiti, naj se že te naprave naredé s porabo državnega (javnega) za to dovoljenega denarja ali po skupščinski poti od gozdnih posestnikov; posebno pa mora gozdni oglednik podpirati občine in skupščine (družbe) pri ustanovljenju taci večih naprav.

Gozdni oglednik mora na vsak pripraven način pospeševati gozdarski poduk in razširjati gozdarske vednosti po deželi.

On se mora poklicati k državnim gozdarskim preiskušnjam, ktere se v deželi imajo.

Gozdnega oglednika dolžnost je, važne gozdarske vložitve, naklepe, mnenja izdelati, ki se mu od deželne vlade odkažejo.

O razsodbi gozdnega kvara se utegne od njega v posebno važnih primerih tirjati mnenje, tudi se morajo njemu v pogled dati storjene razsodbe deželne vlade, oziroma više oblastnije.

V področje gozdnega oglednika spada dolžnost, pripomagati, da se ustanovi pravilna gozdna štatistika, posebno da se napravi in v razvidu ima štatističen pregled državnih, občinskih, skupnih in privatnih gozdov v deželi, pregled njih oskrbovanja, in če je mogoče, tudi njih kapitala, kar ga je v lesu, in pridelka, koliko se ga dá pridobiti, sprememb, ktere se vsako leto zgodé s tem, da se gozdi trebijo in na novo nasadé, dalje pregled vsako leto posekanih gozdnih kosov in pridobljenega lesa, prodaje lesa ne samo na večih trgih za les, ampak tudi v druge dežele gledé na različno rabo — ob kratkem rečeno, da se napravi in v

razvidu ima vse, kar se koli tiče gozdarstva samega na sebi, kakor tudi gledé na druge stroke zemljiščinega obdelovanja; ravno tako tudi, da se napravijo gozdni zemljevidi posamnih okrajev.

Gozdni oglednik si mora posebno prizadevati, da se zastran gozdov, ki so po §§. 6. in 7. gozdne postave podvrženi posebnemu ravnanju in zastran gozdov, ki se po §. 19. gozdne postave v prepoved denejo, in zastran pogozdovanja po §§. 2. in 3. gozdne postave naredé pri vsakem okrajnem glavarstvu natanki spisi po obrazcih, ki se imajo osnovati, in da se ti spisi imajo v tekočem razvidu. On mora tudi nad tem čuvati, da se izpolnujejo dotični politični ukazi.

Gozdni oglednik ima pravico, z vsemi oblastnjami, županstvi in drugimi javnimi organi, s kmetijskimi družbami, kakor tudi z gozdnimi posestniki in njih služabniki v deželi v namen svoje uradne službe stopiti v razgovor naravnost, in sicer ustmeno ali pisмено jih popraševati, od njih tirjati naznanila, izkaz pomočkov itd., jim razodevati opazbe in nasvete; ravno tako imajo vse oblastnije dolžnost, vse, kar on tirja, če je le mogoče, storiti ali priskrbeti in ga sploh v njegovem delovanju podpirati in mu pomagati.

Gozdni obhodi se morajo gozdnim lastnikom ali njih služabnikom, pri manjših gozdih pa županom poprej na znanje dati, ter se morajo ti povabiti, da se teh obhodkov udeležijo, če hočejo.

Zaukazovati, prepovedovati ali razsojevati pa gozdni oglednik nima pravice niti ob uradnem potovanju niti zunaj istega; to je pridržano dotični gospôski.

Samo tedaj, ko bi okoliščine, ki so posebno nujne, zahtevale, da se kaka reč hipoma na mestu napravi, tedaj naj gozdni oglednik oblast ima, to napraviti, pa mora to naznaniti pristojni gosposki in dokazati nujnost.

Ako bi se v deželi iz javnega (državnega) zaklada napravile semenišnice in drevesnice za gozdorejo, da bi iz njih dobivale občine ali posamni posestniki semena in sadike, se utegne voditev teh semenišč in drevesnic izročiti gozdnemu ogledniku, nakoliko se vzvidi, da je to namenu primerno.

Gospodarske novice.

* Vina so pridelali letos na Avstrijskem manj pa slabjega od lani, — na Francoskem tudi manj mimo lani, ali izvrstno dobro je; na Hrvaškem — piše gospodarski list zagrebški — ga bode znatno drugače od lanskega; eni pravijo, da bode nekoliko bolje, drugi pa, da slabje; po naših analizah na poskušališnem vinogradu bode svakako lože od lanskega leta, ker je v vseh vrstah grozdja sladkora (cukra) nekoliko manj, kisline pa več. — Isto tako je na dolenskem Kranjskem, — v Vipavi je dobro, a manj ga je kot lani. — „Boz. Ztg.“ piše, da še nikoli se ni toliko grozdja iz južnega Tirola izvozilo kakor letos, kajti dan na dan se ga je po 300—400 centov po železnici odpeljalo — in to skozi 6 tednov.

* Letošnja letina po vnanjih državah. — Na Francoskem je v nekterih južnih in zapadnih krajih bila prav dobra letina vseh pridelkov, al v izhodu, severu in povsod, kodar je vladala železna roka francosko-pruske vojske in nesrečne komune, je prav žalostno; cele velikanske planjave, popred krasna polja, so sedaj v puščave spremenjene. V Alzaciji in Loreni — v domovini francoskih izvrstnih vin — je najbolj razdjano. Pomanjkanje žitnega semena, pomanjkanje delalne živine in pa delalcev samih so nasledki vojske, ki so tudi na druge dele Francije slab vpliv imele, tako, da se računi primanjka do 23 milijonov hekto-

litrov (1 hektol. = blizo $3\frac{1}{2}$ pol.) Malo boljše je bilo tudi v sosedni Belgiji. — Na Španskem in Portugalskem je srednja letina, razun trte, ki je bila letos jako nerodovitna. — Tako je tudi v Švici in v Italiji; tu je turšica posebno zeló po suši trpela, pridelali so je malo več od polovice družih let. — V južni Nemčiji je letina — razun krompirja, repe in hmela, zarad bolezní in preveč deževja, bogata; sená in slame obilo, precej pšenice in turšice, čez vso nado pa ovsa, sočivja in ajde. Sadja je za 20 odstotkov manj, kakor lansko leto; škodila mu je slana že v cvetji. V severni Nemčiji je veliko slabše. Prusija je skoraj brez sadja, provincije prek Rene so imele slabo trgateg; tudi tu se močno čutijo nasledki vojske. — Na Angleškem pa se nimajo kaj pritožiti. Pšenica je lepa, tako tudi oves, pa srednje mlatve: le hmela so pridelali komaj četrti del lanskega leta. — Rusija je letos v vsem bogato obdarjena, posebno dežele poleg baltiškega jezera, manj v južnih krajih, kjer je suša veliko pokončala; temu nasproti je bilo na Poljskem preveč dežja in pogostoma toča. — Bogate žetve so imele dalje Rumunska, Bosna, deloma tudi Srbija; srednje: Egipt, amerikske združene države, slabe pa: Grška in sosedne deželice.

Potem smemo konečno soditi, da se bodo morale preskrbeti z dovažanjem žita in družih pridelkov sledeče dežele: Francija, Belgija, severna Nemčija, Holandsko, Švica, Špansko, Portugalsko, Italija in Grško.

Izvažati bodo zamogle pa te-le dežele: Rusija, južna Nemčija, Angleška Rumunska in Bosna, Egipt in Amerika.

„Soča“.

Podučne stvari.

Telovadno in boriteljsko imenoslovje.

Sestavil Ivan Z. Vesely, načelnik „Sokola“ ljubljanskega.

(Dalje.)

T.

Tau, vrv.
Terzlage, polaga palceva.
Tiefe, globost, globina.
Tiefspringen, skakati globoko.
Tiefsprung, skok globoki.
Todtenriesensprung, veleskok smrti.
Todtensprung, premet.
Traben, drepiti.
Tragen, nesti.

Tretbein, noga razkoračena.
Tritt, stopaj.
Trittbrett, stopinja.
Turnanstalt, telovadnica.
Turnaparate, telovadne naprave.
Turnen, telovaditi.
Turner, telovadec.
Turnplatz, telovadišče.
Turnschule, telovadna učilnica.

U.

Uebergriff, preprijem.
Ueberheben, predvigniti se.
Ueberschieben, prevreči se.
Ueberschlagen mit gebogenen Hüftgelenken.
Ueberschlagen mit vorgestreckten Hüftgelenken.
Ueberschlagen, premeči se.
Ueberschlagwende, obiat s premetom.
Ueberschub, prevrat.
Ueberschwingen, predvigniti se, prekolebati.
Ueberschwingung, predvig.

Ueberspringen, preskočiti.
Uebersprung, preskok.
Uebertragen, prenesti.
Ueberwinden, premoči.
Ueberwinder, premagalec.
Unterarm, komolec, lakat.
Unterarmhang, vesa na komolcih (komolčja).
Unterarmstütz, podpor s komolcem, opora na komolcih.
Unterlaufen, podteči.
Untergriff, podprijem.
Unterschenkel, piščal.
Unterschwingung, poddvig.

(Dalje prihodnjič.)